

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การใช้สำนวนภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นต้นด้วย “ตา” จำนวน 88 สำนวนจากคลังข้อมูลทางภาษาใน 5 ประเด็น ได้แก่ ความถี่ในการใช้, รูป (form) ที่ใช้, หน้าที่ทางไวยากรณ์, การเปรียบเทียบสภาพการใช้จริงของสำนวนในหนังสือพิมพ์กับสำนวนที่บรรจุในพจนานุกรมและคำปรากฏร่วมของสำนวน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เสนอแนะการสอนสำนวนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียน

ในการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับความถี่ในการใช้ของสำนวนที่ขึ้นต้นด้วย “ตา” จำนวน 88 สำนวน พบว่า สำนวนที่มีความถี่ในการใช้สูงสุด 5 อันดับแรกได้แก่ สำนวน 「目を細める」 「目にする」 「目を向ける」 「目を引く」 「目を通す」 ตามลำดับ ส่วนสำนวนที่ไม่ปรากฏการใช้เลยมีจำนวนทั้งสิ้น 20 สำนวน

ในการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับรูป (form) ที่ใช้ พบว่ามีการใช้ในรูปดั้งเดิม 「原形」 มากที่สุด รองลงมาได้แก่ รูป 「て形」 「た形」 「ない形」 「その他」 「なかつた形」 「条件形」 「使役形」 「可能形」 「意志形」 「受身形」 「命令形」 ตามลำดับโดยรูปที่พบการใช้บ่อยที่สุดได้แก่ 「使役受身」

ในการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับหน้าที่ทางไวยากรณ์ พบว่าสำนวนที่มีการใช้ในหน้าที่เป็นภาคแสดงหรือส่วนขยายภาคแสดงมากกว่าทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำนาม มีจำนวน 53 สำนวน โดยในนี้มีสำนวนที่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงหรือส่วนขยายภาคแสดงเท่านั้นจำนวน 17 สำนวน ในทางตรงกันข้าม พบว่ามีสำนวนที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำนามมากกว่าทำหน้าที่เป็นภาคแสดงหรือส่วนขยายภาคแสดงจำนวน 12 สำนวน โดยในนี้มีสำนวนที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำนามแต่เพียงอย่างเดียวจำนวน 6 สำนวนนอกจากนี้ มีสำนวนที่มีจำนวนการใช้ในหน้าที่เป็นภาคแสดงหรือส่วนขยายภาคแสดงเท่ากับจำนวนการใช้เป็นส่วนขยายคำนาม 3 สำนวนซึ่งส่วนใหญ่เป็นสำนวนที่มีความถี่ในการใช้ต่ำ

ในการเปรียบเทียบระหว่างสำนวนที่บรรจุในพจนานุกรมที่มีโครงสร้างคล้ายกัน มีส่วนใดส่วนหนึ่งแตกต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกัน จำนวน 4 คู่สำนวน ได้แก่ 「目を細める・目を細くする」 「目と鼻の先・目と鼻」 「目に入れても痛くない・目の中へ入れても痛くない」 และ 「目玉の黒い内・目の黒い内・目の玉の黒い内」 กับสภาพการใช้จริงในหนังสือพิมพ์ พบว่ามี 3 คู่สำนวนได้แก่ 「目を細める・目を細くする」 「目と鼻の先・目と鼻」 「目に入れても痛くない・目の中へ入れても痛くない」 มีความถี่ในการใช้แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยพบเพียงสำนวน 「目を細める」 「目と鼻の先」 「目に入れても痛くない」 เท่านั้นที่มีการใช้ส่วนสำนวน 「目を細くする」 「目と鼻」 「目の中へ入れても痛くない」 นั้นไม่ปรากฏว่ามีการใช้อยู่เลย ส่วนอีก 1 คู่สำนวน ได้แก่ 「目玉の黒い内・目の黒い内・目の玉の黒い内」 ไม่พบการใช้ นอกจากนี้ยังมีสำนวนที่พบการใช้ได้ทั้งรูปอกรรมกริยาและสกรรมกริยา จำนวน 3 คู่สำนวน ได้แก่ 「目を光らす・目が光る」 「目頭が熱くなる・目頭を熱くす

る」「目が回る・目を回す」 โดยใน 3 คู่สำนวนนี้ สำนวนที่มีความถี่ในการใช้สูงกว่าได้แก่ 「目を光らす」
「目頭が熱くなる」「目が回る」

ในการศึกษาเกี่ยวกับคำปรากฏร่วมของสำนวน พบสำนวนที่เห็นคำปรากฏร่วมได้ชัดเจน จำนวน
7 สำนวน ได้แก่ 「目を細める」「目に見えて」「目を離す」「目を通す」「目に触れる」「目が
届く」「目に浮かぶ」

คำสำคัญ: สำนวนภาษาญี่ปุ่น, คลังข้อมูลทางภาษา, คำปรากฏร่วมของสำนวน